

Sygnatura akt VIII Ga 305/12

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym :

Przewodniczący:SSO Anna Budzyńska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko J. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 23 maja 2012 r. sygnatura akt X GC 458/12 upr

oddala apelację.

Sygn. akt VIII Ga 305/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie rozpoznając apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego - Szczecin Centrum w Szczecinie z dnia 23 maja 2012 r. wydanego w sprawie X GC upr 458/12 z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością S.przeciwko J. S.- oddalił apelację.

Przedmiotowa sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, regulowanym przepisami art. 505¹ – 505¹⁴ k.p.c. Zgodnie z dyspozycją art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Przed przystąpieniem do oceny argumentacji apelującej podkreślić należy, że Sąd I instancji w sposób właściwy przeprowadził postępowanie dowodowe na podstawie przedstawionego przez strony materiału procesowego.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i wywiedzione na ich podstawie przez Sąd Rejonowy wnioski czyniąc je podstawą faktyczną rozstrzygnięcia w sprawie, podzielając tym samym stanowisko, iż powództwo na gruncie podniesionych twierdzeń, zgłoszonych zarzutów oraz naprowadzonych w sprawie dowodów okazało się uzasadnione.

Sąd odwoławczy uznaje także za prawidłową dokonaną przez Sąd I instancji kwalifikację prawną umowy łączącej strony. Zgodnie bowiem z art. 627 k.c. umowa o dzieło podlega na tym, że przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. W przypadku umowy o dzieło jej przedmiotem jest więc osiągnięcie określonego rezultatu. Analizy świadczenia powódki, za które domaga się zapłaty w niniejszym procesie określonego jako wynagrodzenie za prace poczynione w związku z naprawą samochodu marki

S. (...) o numerze rejestracyjnym (...) należącego do pozwanej nie pozwala na inne zakwalifikowanie umowy stron, niż umowa o dzieło. Zarzut naruszenie art. 627 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie jawi się tym samym jako zupełnie niezasadny.

Nietrafnym okazał się także zarzut naruszenia art. 627 k.c. w związku z art. 6 k.c. polegający na przyjęciu – zdaniem skarżącej - wbrew zgłoszonym dowodom oraz zasadzie ciężaru dowodowego, że strony łączył stosunek prawny, mianowicie umowa o dzieło o treści upoważniającej powódkę do dochodzenia roszczenia objętego pozwem. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji powołując się na ogólną zasadę dotyczącą rozkładu ciężaru dowodu wyrażoną właśnie w art. 6 k.c. oraz regułę procesową zawartą w art. 232 k.p.c. trafnie przyjął, że ciężar udowodnienia faktów przemawiających za istnieniem roszczenia objętego powództwem spoczywał na powódce i to powódka winna była wykazać, iż na mocy umowy, pozwana zobowiązana jest do zapłaty na jej rzecz wynagrodzenia za wykonane dzieło. Wskazane okoliczności Sąd Rejonowy uznał za udowodnione na podstawie materiału dowodowego zaoferowanego przez powódkę w formie dokumentów. Wyjaśnić przy tym należy - zwłaszcza w świetle dalej sformułowanych zarzutów - że czym innym jest przerzucenie ciężaru dowodowego na niewłaściwą stronę procesu, tym samym naruszenie art. 6 k.c., a czym innym nietrafna ocena zebranego materiału dowodowego i naruszenia art. 233 k.p.c. lub uchybienia przepisom postępowania dowodowego.

Na podstawie przeprowadzonych dowodów Sąd I instancji ustalił, że w dniu 6 stycznia 2010 r. pozwana powierzyła powódce wykonanie naprawy wypadkowego pojazdu marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pozwana zobowiązała się nadto do pokrycia kosztów naprawy samochodu w przypadku nie przyjęcia odpowiedzialności przez firmę ubezpieczeniową. Strona powodowa naprawiła uszkodzony pojazd i pozwana odebrała go w dniu 9 lutego 2010 r. Nie powinno budzić przy tym wątpliwości - jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy - że dowodem potwierdzającym prawidłową realizację przez powódkę naprawy samochodu pozwanej był odbiór samochodu bez żadnych zastrzeżeń oraz wypłata znacznej części wynagrodzenia przez ubezpieczyciela pozwanej. Na potwierdzenie wykonania umowy powódka wystawiła fakturę VAT na łączną kwotę 12.854,38 zł. Należność wynikająca z powyższego dokumentu księgowego została uiszczona przez ubezpieczyciela pozwanej co do kwoty 10.316,29 zł z uwzględnieniem udziału własnego pozwanej w szkodzie na poziomie 20%.

Istotnym pozostaje przy tym okoliczność, że pozwana w żadne sposób nie zaprzeczyła ani prawdziwości dopuszczonych przez Sąd dowodów, ani ich treści. Tymczasem na dokumencie „oświadczenie klienta”, w którym zlecono naprawę samochodu oraz „potwierdzenie odbioru samochodu”, w którym poświadczono brak zastrzeżeń co do wykonanych prac naprawczych widnieje własnoręczny podpis pozwanej oraz data dokonania poszczególnych czynności. Z dokumentu „decyzja o przyznaniu odszkodowania” sporządzonego przez Towarzystwo (...) wynika z kolei, że za uszkodzenia pojazdu ubezpieczyciel przyznał odszkodowanie w wysokości 10.316,29 zł przy czym kwotę tę wypłacono na podstawie przedłożonej faktury w oparciu o wykonany protokół oględzin. Wskazano również na podstawy zastosowania 20% udziału własnego pozwanej w szkodzie. Powyższy dokument przesłano do wiadomości J. S. wraz z załącznikiem w postaci kalkulacji. Z tejże kalkulacji oraz prostego wyliczenia arytmetycznego wynika natomiast, że różnica pomiędzy należnością stwierdzoną fakturą VAT dołączoną do pozwu, a należnością wypłaconą przez ubezpieczyciela stanowi wartość roszczenia dochodzonego przez powódkę.

W tym stanie rzeczy nie sposób przyjąć za apelującą, że wywoły Sądu I instancji zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zmierzały do stwierdzenia braku istnienia po stronie powódki obowiązku udowodnienia należnego jej świadczenia. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału procesowego za wystarczające dowody przesłanki aktualizujące roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za wykonanie dzieła przyjęto całokształt dokumentów zaoferowanych przez powódkę, nie zaś wyłącznie fakturę VAT będącą rzeczywiście jedynie dokumentem księgowym.

W tym miejscu w kontekście zarzutu, sprowadzającego się do naruszenia zasad dowodzenia w procesie cywilnym uregulowanych w art. 3 i art. 232 k.p.c. wyraźnego zaznaczenia wymaga, że przepisy te określają zarówno zakres postępowania dowodowego, jak i obowiązki stron w tym zakresie. Wynikająca z powyższych regulacji zasada aktywnego uczestnictwa stron w procesie, obowiązek wyraźnego, jednoznacznego powoływania konkretnych środków dowodowych, wyczerpującego przedstawiania twierdzeń, zarzutów i dowodów, skutkuje przyjęciem odpowiedzialność

stron za wynik postępowania. Sąd może dopuścić dowód z urzędu tylko wyjątkowo, gdy zachodzi potrzeba ochrony szczególnego interesu społecznego. W konsekwencji przyjąć można, że skoro art. 232 k.p.c. nakłada na stronę obowiązek wykazania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, to co do zasady strona, a nie sąd może naruszyć ten przepis. W razie gdy sąd z prawa wynikającego z art. 232 zd. 2 k.p.c. nie skorzysta strona nie może więc konstruować uzasadnionego zarzutu apelacyjnego.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, że w ramach zasady kontardyktoryjności i równości stron sąd biorąc pod uwagę możliwość powoływania dowodów i wypowiedania się co do dowodów przedstawionych przez przeciwnika powinien dbać o to by każda ze stron z możliwości tej skorzystała na tych samych warunkach. Wbrew wydom pozwanej w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy uznając, że dokumenty złożone wraz z pism procesowym powódki z dnia 20 kwietnia 2012 r. stanowiącym odpowiedź na sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty nie zostały objęte prekluzją dowodową Sąd w żadnej mierze nie ograniczył możliwości dowodzenia przez pozwaną.

Za nieuzasadniony w okolicznościach rozpoznanej sprawy Sąd Okręgowy uznał, stanowiący podstawę apelacji, zarzut naruszenia prawa procesowego tj. art. 479¹² § 1 k.p.c.

W toku postępowaniu przed Sądem I instancji powódka zgłosiła w odpowiedzi na sprzeciw pozwanej wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów załączonych do pisma procesowego powódki z dnia 20 kwietnia 2012 r. Sąd I instancji dopuścił wskazane dowody i stanowiły one podstawę czynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych, prowadzących do uwzględnienia powództwa w całości.

W ocenie Sadu Odwoławczego, Sąd Rejonowy zasadnie uwzględnił argumentację powódki przedstawioną w piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2012 r., iż konieczność powołania dowodów w postaci „oświadczenia klienta” i „potwierdzenia odbioru samochodu” oraz „decyzja o przyznaniu odszkodowania” powstała później wobec stanowiska zaprezentowanego przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Trafnie Sąd I instancji przyjął bowiem, że zawnioskowane przez powódkę dowody z dokumentów odnoszą się do okoliczności związanych z faktem zlecenia przez pozwaną naprawy powypadkowej pojazdu, a zatem do okoliczności przedstawionych już w pozwie. Sąd Odwoławczy podziela przy tym pogląd, że konieczność powołania w toku postępowania dalszych dowodów zaistniała w związku z argumentacją przedstawioną przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Pozwana, koncentrując się w sprzeciwie na rozważaniach w przedmiocie obowiązujących w postępowaniu odrębnym procedur oraz ocenie faktury jako dokumentu księgowego zarzuciła brak udowodnienia roszczenia, podnosząc jedynie ogólnikowo, że cała uzasadniona naprawą konieczną kwota została już wypłacona przez ubezpieczyciela, nie przedkładając na powyższą okoliczność żadnych dowodów.

Stwierdzić należy, że skarżąca w żaden sposób nie odniosła się do twierdzeń faktycznych pozwu co do zlecenia powódce naprawy pojazdu oraz ustaleń stron w przedmiocie treści tej umowy, podnosząc zarzuty jedynie w aspekcie mocy dowodowej dokumentów załączonych do pozwu. Podnieść należy w tym miejscu - co pomija skarżąca w apelacji - iż nie można odpowiadając na żądanie pozwu – podnosić jedynie, że powódka nie udowodniła istnienia roszczenia. Fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi pozwany się nie zgadza - powinien on wskazać, jeśli ma to służyć obronie jego racji, powinien się też on ustosunkować do twierdzeń strony powodowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., sygn. akt III CSK 341/08, LEX nr 584753). W rozpoznawanej sprawie pozwana jedynie w ostatnim akapicie swojego pisma odniosła się do twierdzeń pozwu, wskazując, że nie wszystkie części samochodu wymienione w załączonej do pozwu fakturze wymagały naprawy (nie podając przy tym konkretnie jakie części i z jakich przyczyn w jej ocenie nie wymagały naprawy), podniosła także, że nie otrzymała od powódki zestawienia ani kalkulacji dokonanej naprawy oraz - nie powołując na tę okoliczność żadnych dowodów wskazała, że cała uzasadniona konieczną naprawą kwota należna powódce została uiszczona przez zakład ubezpieczeń, w postępowaniu, w którym pozwana nie brała udziału. Taka formuła obrony pozwanej jest – w ocenie Sądu odwoławczego - tylko pozornym zaprzeczeniem przytoczeń faktycznych powoda i należy ją odczytywać w kontekście całego sprzeciwu wraz z jego uzasadnieniem. Pozwana nie zaprzeczyła zaś w sprzeciwie takim faktom, jak zawarcie z

powódką umowy o naprawę powypadkową jej samochodu, otrzymaniu od powódki faktury, w której wskazano zakres naprawy i jej wartość.

Mając na uwadze sposób obrony pozwanej w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz przedprocesowe zachowanie pozwanej – podzielić należy stanowisko Sądu Rejonowego, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy powódka nie mogła antycypować sposobu obrony pozwanej polegającej na zarzucie nie wykazania istnienia i wysokości roszczenia o zapłatę pozostałej części wynagrodzenia - ponad wypłacone przez ubezpieczyciela. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym w orzeczeniach przywołanych przez Sąd I instancji wyrażono pogląd, że powód nie ma obowiązku antycypowania sposobu obrony pozwanego. Podnieść należy, że w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego zauważalna jest tendencja do liberalizacji rygorów przewidzianych przepisem art. 479¹² k.p.c. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2009 roku (sygn. akt V CSK 439/08) i w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 roku (sygn. akt I CSK 158/09) stwierdzono, że twierdzenia stanowiące rozwinięcie i sprecyzowanie przedstawionych w pozwie i będące adekwatną reakcją na sposób obrony w zasadzie nie są spóźnione, podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 roku (III CSK 292/07) wyrażono pogląd, że twierdzenia i dowody, chociaż zgłoszone już w toku postępowania w sprawie gospodarczej, stanowiące rozwinięcie i sprecyzowanie twierdzeń oraz wzbogacenie dowodów przedstawionych w pozwie, ale będące adekwatną reakcją na sposób obrony przyjęty przez stronę pozwaną, w zasadzie nie mogą być uznane za spóźnione w rozumieniu art. 479¹² § 1 k.p.c. Na wyjątkowy charakter unormowania prekluzji i konieczność ścisłej interpretacji 479¹² k.p.c. zwrócono uwagę w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2006 roku (sygn. akt I CSK 322/06), zaś w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 roku (sygn. akt III CSK 65/08) stwierdzono, że o tym, czy zaistniała potrzeba późniejszego zgłoszenia wniosków dowodowych, decydują okoliczności i uwarunkowania związane z tokiem konkretnej sprawy, a przepisy o prekluzji dowodowej nie mogą być stosowane w sposób formalistyczny kosztem możliwości merytorycznego rozpoznania sprawy. Sąd Najwyższy dopuścił zatem wyjątkowo możliwość dalszego dowodzenia przez powoda na skutek podniesienia przez pozwanego zarzutów, które nie stanowią jednocześnie czynności materialnoprawnych, więc na skutek zarzutów o charakterze jedynie procesowym, w tym przybierających postać jedynie twierdzenia faktycznego, sprzecznego z twierdzeniami strony powodowej.

W okolicznościach rozpoznanej sprawy, Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, iż potrzeba powołania dodatkowych dowodów, świadczących o zawarciu umowy i istnieniu zobowiązania pozwanej, pojawiła się więc dopiero po zapoznaniu się ze stanowiskiem pozwanej wyrażonym w sprzeciwie. Wobec nie kwestionowania istnienia zobowiązania na etapie przedsądowym powódka miała podstawy uważać, że zgłoszony w pozwie materiał dowodowy w postaci faktury VAT wystawionej z tytułu naprawy pojazdu jest wystarczający. Bez znaczenia przy tym pozostaje okoliczność zmiany w międzyczasie adresu zamieszkania pozwanej, niedoręczenie zestawienia i ewentualne zaniebdanie przed wniesieniem pozwu - co do ustalenia nowego, aktualnego adresu pozwanej na podstawie ewidencji działalności gospodarczej. Powódka doręczając pozwanej fakturę VAT z dnia 6 lutego 2010 r. miała prawo oczekiwać stosownej reakcji. Mogła więc zasadnie utrzymywać przed procesem, że roszczenie jest oczywiste i bezsporne, a przyczyny odmowy zapłaty nie mają charakteru merytorycznego.

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności tej sprawy uzasadniają zatem, wbrew stanowisku apelującej przyjęcie, że powód był uprawniony do wzbogacenia dowodów przedstawionych w pozwie, będącego adekwatną reakcją na sposób obrony przyjęty przez stronę pozwaną. O dopuszczalności przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez powoda w toku procesu zdecydowały okoliczności i uwarunkowania związane z tokiem tej konkretnej sprawy, przy uwzględnieniu, że przepisy o prekluzji dowodowej nie mogą być stosowane kosztem możliwości merytorycznego rozpoznania sprawy.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o prawidłowo zebrany materiał dowodowy, nie uchybiając prekluzji dowodowej wynikającej z art. 479¹² § 1 k.p.c. Tak zebrany materiał dowodowy Sąd Rejonowy poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c.

Wbrew wywodom pozwanej - powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie prekluzji dowodowej Sąd Rejonowy wskazał wyraźnie na dopuszczalność składania w toku postępowania dalszych dowodów co do roszczenia objętego żądaniem pozwu i w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. obszernie wyjaśnił - jak zaznaczono powyżej - jakie przesłanki legły u podstaw dopuszczenia tych później przedstawionych dowodów.

Mając na uwadze powyższe Sąd odwoławczy uznając zarzuty apelującej za bezzasadne - na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację - o czym orzeczono w sentencji.